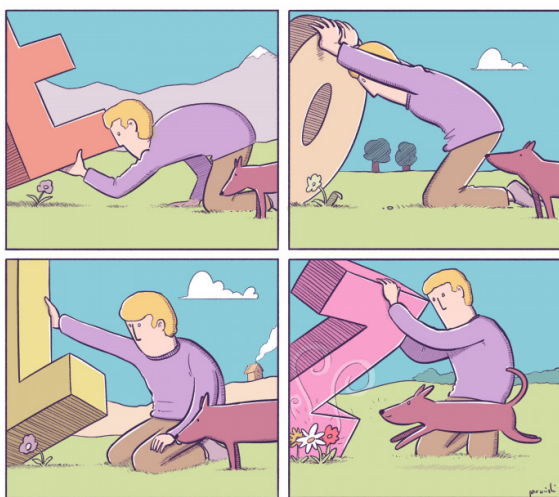

PODZWONNE

PODZWONNE

il. Paweł Jaroński

Rzeczownik PODZWONNE – odmieniany jak przymiotnik – to pierwotnie nazwa opłaty. PODZWONNE to ‘zapłata za dzwonienie w czasie pogrzebu, pobierana przez dzwonnika’. Od tego znaczenia powstało kolejne – ‘dzwonienie na pogrzebie; bicie w dzwony kościelne podczas pogrzebu’. I dopiero jako ostatnie, przenośne, powstało to znaczenie, które obecnie jest najczęściej spotykane, czyli ‘hołd pamięci, wspomnienie o czymś, co minęło’. W tym znaczeniu PODZWONNE może być czegoś (np. Będzie to podzwonne minionych, pięknych czasów; Ten obraz można uznać za podzwonne wielkiego talentu zapomnianego mistrza), może być także PODZWONNE dla czegoś lub dla kogoś (np. Niech ten zbiór poezji będzie podzwonnym dla naszego drogiego zmarłego; Skansen miał stanowić podzwonne dla ginącej architektury ludowej tego regionu) albo PODZWONNE komuś lub czemuś (np. podzwonne najznamienitszemu reżyserowi naszego pokolenia; podzwonne arcydziełom mistrzów flamandzkich). Wyraz PODZWONNE powstał w XVIII w. jako nawiązanie do – w owym czasie już coraz rzadziej używanych – dawnych nazw opłat, takich jak PODYMNE ‘podatek od dymu, czyli od każdego zamieszkałego domu’, PORADLNE ‘podatek od radła (prymitywnego pługa), czyli od ziemi ornej’ czy POGŁÓWNE ‘podatek ściągany od osady według liczby głów rodziny, czyli żonatych mężczyzn’.